

LIETUVOS RESPUBLIKOS STATISTIKOS ĮSTATYMAS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas reglamentuoja Lietuvos Respublikos statistikos organizavimo bendruosius principus, juridinių ir fizinių asmenų pareigą teikti statistikos duomenis bei teisę jais naudotis.

2 straipsnis. Įstatymo taikymas

Šio įstatymo, organizuodami statistiką, privalo laikytis:

- 1) valstybės valdžios ir valdymo institucijos, visų nuosavybės formų įmonės, įstaigos bei organizacijos, politinės partijos, politinės ir visuomeninės organizacijos, profesinės sąjungos, Lietuvos Respublikos juridiniai asmenys, esantys ne Lietuvos teritorijoje;
- 2) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų valstybių piliečiai ir asmenys be pilietybės, nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje ir privalantys statistikos tarnyboms teikti duomenis;
- 3) statistikos tarnybos ir įstaigos bei organizacijos, užsiimančios statistika.

3 straipsnis. Statistikos lygmenys

Statistika yra:

- 1) valstybinė - vertinanti, analizuojanti ir prognozuojanti ekonominius, socialinius, demografinius ir aplinkos procesus valstybėje;
- 2) žinybinė - tenkinanti atskirų valstybinių ir nevalstybinių institucijų poreikius ir atitinkanti jų veiklos ypatybes;
- 3) savivaldybių - apie atitinkamą teritorinį darinį, detalesnė negu valstybinės ir žinybinės statistikų teikiama;
- 4) politinių partijų bei kitų politinių ir visuomeninių organizacijų, profesinių sąjungų - tenkinanti šių partijų, kitų politinių ir visuomeninių organizacijų, profesinių sąjungų poreikius ir atitinkanti jų veiklos ypatybes;
- 5) privati - tvarkoma privačių statistikos įstaigų, kurios šią veiklą įregistravo Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

4 straipsnis. Statistikos tvarkymas

Statistiką Lietuvos Respublikoje tvarko:

- 1) Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau - Statistikos departamentas), išlaikomas iš valstybės biudžeto;
- 2) Statistikos taryba, kurią sudaro Lietuvos Respublikos Vyriausybė;
- 3) Statistikos departamento miestų ir rajonų statistikos skyriai, išlaikomi iš Statistikos departamento ir atitinkamų savivaldybių skirtų lėšų;
- 4) kitos įstaigos ir organizacijos, politinės partijos, kitos politinės ir visuomeninės organizacijos, profesinės sąjungos, privačios įstaigos pagal šį įstatymą ar Respublikos Vyriausybei pavedus.

Statistikos tarnybos statistikos duomenis rengia, naudodamosi mokslo teorija, vienoda metodologija bei informatikos priemonėmis.

Valstybinės statistikos atskaitomybės, surašymų ir tyrimų blankai pildomi ir pateikiami statistikos tarnyboms nemokamai.

Įmonių, įstaigų, organizacijų, taip pat privačių asmenų korespondencija su statistikos formuliariais siunčiama Statistikos departamentui, miestų ir rajonų statistikos skyriams nemokamai. Pašto išlaidas apmoka Statistikos departamentas. Šios korespondencijos siuntimo ir apmokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Savaveiksmiai statistikos tyrimai atliekami savanoriškai šalims susitarus.

5 straipsnis. Pagrindiniai statistikos tarnybų tikslai

Pagrindiniai statistikos tarnybų tikslai yra:

- 1) rinkti, apibendrinti, analizuoti ir skelbti duomenis apie ekonominius, socialinius, demografinius ir aplinkos procesus;
- 2) garantuoti statistikos duomenų objektyvumą, patikimumą, palyginamumą ir viešumą;
- 3) siekti metodologinio vienodumo su Jungtinių Tautų Organizacijos ir Europos tarptautinių organizacijų statistikos tarnybų duomenimis.

6 straipsnis. Statistikos departamentas

Statistikos departamentui vadovauja generalinis direktorius, kurį skiria ir atleidžia Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas. Generalinio direktoriaus pavaduotojus skiria Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Statistikos departamento generalinio direktoriaus teikimu.

Statistikos departamentas:

- 1) organizuoja ir tvarko valstybinę statistiką bei statistikos registrus, gauna, apibendrina ir analizuoja statistikos duomenis apie gyventojus, taip pat demografinius ir aplinkos procesus, juridinių bei fizinių asmenų gamybinę, komercinę, finansinę veiklą ir jos sąlygas;
- 2) rengia metines statistikos darbų programas ir jas įgyvendina;
- 3) atsižvelgdamas į valstybės ir savivaldybių poreikius, rengia metines darbų programas miestų ir rajonų statistikos skyriams;
- 4) kartu su ministerijomis, valstybės valdymo ir kitomis institucijomis sprendžia bendruosius metodologinius statistikos rodiklių formavimo klausimus, rūpinasi statistikos mokslo tyrimų plėtojimu;
- 5) leidžia taisykles ir instrukcijas, kaip pildyti valstybinę statistikos atskaitomybę, aprūpina respondentus (juridinius ir fizinius asmenis, teikiančius statistikos duomenis) atskaitomybės, surašymų ir tyrimų blankais, taisyklėmis bei instrukcijomis, kaip juos pildyti;
- 6) koordinuoja kitų statistikos tarnybų atliekamus tyrimus ir atskaitomybę, derina jų metodologiją;
- 7) nemokamai teikia valstybės valdžios ir valdymo institucijoms nustatytos apimties statistikos informaciją, taip pat pagal sutartis teikia ir mokamą statistikos informaciją;
- 8) informuoja visuomenę apie ekonominę ir socialinę padėtį, demografinių bei aplinkos procesų pokyčius;
- 9) atstovauja Lietuvai tarptautinėse statistikos organizacijose, dalyvauja įgyvendinant šių organizacijų programas, rengia joms Lietuvos Respublikos statistikos duomenis, naudojami tų organizacijų metodikomis ir rekomendacijomis dėl nacionalinės sąsakaitybos, statistikos rodiklių rengimo ir skelbimo, laikosi tarptautinių statistikos klasifikacijų ir standartų, kontroliuoja, kaip laikomasi Lietuvoje statistiką reglamentuojančių tarptautinių susitarimų;
- 10) apibendrina ir taiko užsienio šalių statistikos tarnybų veiklos patyrimą.

Statistikos departamentas turi teisę:

- 11) tvirtinti statistikos atskaitomybės formas, nustatyti duomenų pateikimo tvarką ir laiką bei tikrinti duomenų tikslumą;
- 12) atlikti surašymus ir kitus statistikos tyrimus, pasitelkęs gyventojus. Statistikos tarnybos juos atlieka Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu ir jos nustatyta gyventojų pasitelkimo tvarka;
- 13) naudotis leidybos teise ir skelbti statistikos duomenis.

7 straipsnis. Statistikos taryba

Svarbiausius statistikos organizavimo ir metodologijos klausimus nagrinėja Statistikos taryba. Ji svarsto surašymų, registrų, svarbiausių tyrimų bei metines statistikos darbų programas, metodologijos principus, pagrindinius valstybinių statistikos tyrimų rezultatus,

duomenų apsaugos klausimus ir teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei arba Statistikos departamentui.

Statistikos tarybos sudėtį ir nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Tarybos nariai nemokamai gauna visą jų įgaliojimams vykdyti reikalingą statistikos medžiagą.

8 straipsnis. Statistikos departamento miestų ir rajonų statistikos skyriai

Miestų ir rajonų statistikos skyriai yra pavaldūs Statistikos departamentui ir savivaldybėms. Jie:

1) atlieka statistikos darbus, numatytus Statistikos departamento metinėse darbų programose, gali atlikti kitus statistikos darbus, kuriuos paveda ir finansuoja savivaldybė;

2) rengia išsamią atitinkamo teritorinio darinio statistikos informaciją apie:

gyventojų skaičių ir sudėtį,

administracinį suskirstymą,

ūkio subjektų gamybinį potencialą ir veiklos rezultatus,

aplinkos apsaugą,

savivaldybių ekonomiką,

memorialinius objektus,

politinių partijų, politinių ir visuomeninių organizacijų bei profesinių sąjungų veiklą.

Šiam tikslui statistikos skyriai naudoja savo sukauptą ir kitų savivaldybės skyrių bei tarnybų surinktą statistikos medžiagą, nurodydami šaltinius ar autorius;

3) nemokamai teikia miestų, rajonų valdžios ir valdymo institucijoms statistikos informaciją, pagal sutartis teikia ir mokamą statistikos informaciją;

4) informuoja visuomenę apie teritorinio darinio ekonominę ir socialinę būklę, demografinius bei aplinkos procesus.

9 straipsnis. Kitos įstaigos ir organizacijos, užsiimančios statistika

Statistikos informaciją, atitinkančią jų veiklos pobūdį, nedubliuodamos valstybinės statistikos atskaitomybės, gali rinkti, analizuoti ir skelbti ministerijos, valstybės valdymo ir kitos institucijos bei politinės partijos, politinės ir visuomeninės organizacijos, profesinės sąjungos.

Statistikos tyrimus Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar miestų, rajonų savivaldybių pavedimu gali atlikti kitos įstaigos ir organizacijos, jei užsakovas apmoka.

Savo iniciatyva ir lėšomis atskirų ekonominių, socialinių, demografinių ar aplinkos procesų tyrimus gali atlikti politinės partijos, kitos politinės ir visuomeninės organizacijos, profesinės sąjungos ir privačios statistikos įstaigos.

10 straipsnis. Statistikos duomenų gavimo būdai

Statistikos tyrimai gali būti valstybiniai, žinybiniai bei savaveiksmiai, ištisiniai ir atrankiniai.

Valstybiniai statistikos tyrimai rengiami pagal statistikos darbų programą arba Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedimu. Jų būdus ir formas nustato Statistikos departamentas.

Žinybiniai statistikos tyrimai atliekami ministerijų, kitų valstybės valdymo institucijų, politinių partijų, kitų politinių ir visuomeninių organizacijų, profesinių sąjungų sprendimu ir jų nustatyta tvarka. Šie tyrimai registruojami Statistikos departamente.

Miestų, rajonų savivaldybės gali atlikti statistikos tyrimus savo teritorijoje. Šių tyrimų tvarką nustato statistikos skyriai ar kitos juos atliekančios tarnybos.

Savaveiksmiai statistikos tyrimai gali būti atliekami įmonėse ir organizacijose jų pačių, taip pat politinių partijų, kitų politinių ir visuomeninių organizacijų, profesinių sąjungų ir privačių statistikos įstaigų iniciatyva. Šie tyrimai statistikos tarnybose nederinami ir neregistruojami.

Ištisinių statistikos tyrimų metu duomenis pateikia visi respondentai, o atrankinių tyrimų metu - tam tikra visumą reprezentuojanti respondentų dalis. Atrankos būdus nustato Statistikos departamentas ar tyrimus atliekanti statistikos tarnyba.

11 straipsnis. Statistikos duomenų pateikimo formos

Statistikos duomenys pateikiami nustatytos formos blankuose arba techninėse laikmenose ir turi vienodą galią.

Ataskaitų ir tyrimų blankuose pateikiamų duomenų tikrumą patvirtina juos užpildę asmenys savo parašais. Už melagingų duomenų pateikimą jie atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

Valstybinės statistikos reikalams gali būti naudojama ir kitose duomenų sistemose sukaupta informacija: bankų, mokesčių, muitinių, švietimo, sveikatos, užimtumo, socialinės apsaugos, pasų, komunalinio ūkio, žemės kadastro, savivaldybių ir kitose.

12 straipsnis. Statistikos duomenų pateikimo prievolė

Statistikos duomenis korespondencijos būdu statistikos tarnyboms privalo teikti visų nuosavybės formų įmonės, įstaigos ir organizacijos, ministerijos, kitos valstybės valdymo institucijos, savivaldybės, politinės partijos, kitos politinės ir visuomeninės organizacijos, profesinės sąjungos bei fiziniai asmenys. Duomenys rengiami, išnagrinėjus metodinius nurodymus ir remiantis atitinkamais dokumentais, o pateikiami statistikos tarnybų nustatytu laiku.

Valstybinės ir valstybinės akcinės įmonės statistikos duomenis esant reikalui teikia ir savo steigėjams. Šiais atvejais apie tokį duomenų teikimą turi būti pranešama Statistikos departamentui ir šie veiksmai koordinuojami.

Statistikos duomenis privalo pateikti juridiniai ir fiziniai asmenys, kurie užsiima ūkine, komercine ar kita ekonomine veikla ir turi ekonominių interesų Lietuvos Respublikos teritorijoje, bet jų nuolatinė būstinė yra už Lietuvos Respublikos ribų.

13 straipsnis. Statistikos duomenų konfidencialumas

Statistikos duomenys gali būti panaudojami tik statistikos reikalams ir skelbiami tik suvestinėse, jeigu nėra kitokio susitarimo su duomenų pateikėju. Duomenys, kurie yra valstybės ar komercinė paslaptis, pateikiami Statistikos departamento bei Ryšių ir informatikos ministerijos nustatyta tvarka.

Statistikos tarnybos išsaugo pateiktų duomenų anonimiškumą, neatskleidžia iš jų galimų nustatyti dalykinių santykių ir asmeninės padėties. Draudžiama pateikti duomenis apie atskirai įvardintus fizinius ir juridinius asmenis bei ūkio subjektus bet kuriems asmenims ar institucijoms, išskyrus teisingumo ir teisėsaugos įstaigas, kai pradėtas šių asmenų baudžiamasis persekiojimas (iškelta byla).

14 straipsnis. Statistikos duomenų naudojimas

Statistikos departamento leidiniuose paskelbti arba valstybės valdžios ir valdymo institucijoms pateikti duomenys negali būti kitų įstaigų, organizacijų bei masinės informacijos priemonių skelbiami be nuorodos į duomenis pateikusių statistikos tarnybą.

Lietuvos Respublikos juridiniai ir fiziniai asmenys gali naudotis tik suvestinėse skelbiamais statistikos duomenimis, išskyrus atvejus, numatytus Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatyme ar kituose įstatymuose.

15 straipsnis. Statistikos duomenų patikimumas ir atsakomybė už statistikos duomenų pateikimo ir naudojimo tvarkos pažeidimą

Kai respondentai pateikia nepatikimus ataskaitų duomenis, Statistikos departamentas, miestų ir rajonų statistikos skyriai gali tikrinti jų tikslumą, derindami finansinių statistikos ataskaitų rodiklius su finansinės atskaitomybės formomis, apskaitos dokumentais, gauti žodinius ir raštiškus paaiškinimus, reikiama atvejais kviesti ekspertus duomenims įvertinti.

Asmenys, pažeidę statistikos duomenų pateikimo valstybinės statistikos tarnyboms tvarką arba pateikę melagingus statistikos duomenis, taip pat Statistikos departamento bei miestų ir

rajonų statistikos skyrių pareigūnai ir tarnautojai, pažeidę šio įstatymo reikalavimus arba pateikę melagingus duomenis valstybės valdžios ir valdymo institucijoms, paskelbė juos savo leidiniuose, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Vilnius, 1993 m. spalio 12 d.
Nr. I-270
